

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ПРАВОВОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ

**ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ
НДІ ПЗІР НАПрН УКРАЇНИ**

Випуск 5

**ЦИФРОВІ ТРАНСФОРМАЦІЇ
УКРАЇНИ 2021:
ВИКЛИКИ ТА РЕАЛІЇ**

Електронне наукове видання

Харків
2021

*Рекомендовано до публікації
Вченою радою Науково-дослідного інституту правового забезпечення
інноваційного розвитку Національної академії правових наук України
(протокол № 9 від 25 жовтня 2021 р.)*

Редакційна колегія:

С. В. Глібко – канд. юрид. наук, директор НДІ ПЗІР НАПрН України;
К. В. Єфремова – канд. юрид. наук, заступник директора з наукової роботи НДІ ПЗІР НАПрН України;
А. М. Лябчич – канд. юрид. наук, учений секретар НДІ ПЗІР НАПрН України;
О. О. Гречко – канд. юрид. наук, молодший науковий співробітник НДІ ПЗІР НАПрН України.

Рецензенти:

О. С. Кухарєв – доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри цивільного права та процесу Харківського національного університету внутрішніх справ;
О. О. Петришин – кандидат юридичних наук, старший дослідник, учений секретар НДІ державного будівництва та місцевого самоврядування НАПрН України, доцент кафедри права Європейського Союзу Національної юридичної академії імені Ярослава Мудрого.

Збірник наукових праць НДІ ПЗІР НАПрН України. Вип. 5: Цифрові трансформації України 2021: виклики та реалії : за матеріалами II круглого столу (м. Харків, 20 вересня 2021 року) / за ред. С. В. Глібка, К. В. Єфремової. – Харків: НДІ ПЗІР НАПрН України, 2021. – 214 с. – Електронне наукове видання. – https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2021/Conf_20.09.21/Conf_20.09.21.pdf.

ISBN 978-617-7806-10-2

У збірнику наукових праць представлені доповіді, тези доповідей, наукові повідомлення студентів, викладачів, практичних працівників, науковців, що взяли участь у II круглому столі «Цифрові трансформації України 2021: виклики та реалії». Захід був проведений Національною академією правових наук України, Науково-дослідним інститутом правового забезпечення інноваційного розвитку Національної академії правових наук України, Радою молодих учених Науково-дослідного інституту правового забезпечення інноваційного розвитку 20 вересня 2021 року у м. Харкові з метою обміну практичними і теоретичними напрацюваннями й підготовки рекомендацій учасників щодо правових проблем і викликів розвитку цифрової економіки України в умовах кризи.

Збірник наукових праць є продовженням науковим виданням.

Видання буде цікавим науковцям, аспірантам, студентам та всім, хто цікавиться актуальними проблемами розвитку цифрової економіки України.

Друкується в авторській редакції

ЗМІСТ

Андрощук Геннадій Олександрович

Ступінь довіри до штучного інтелекту: аналіз результатів досліджень . . . 6

Вапнярчук Наталія Миколаївна

Цифровізація – один із перспективних напрямів розвитку вітчизняної системи освіти. 17

Внукова Наталія Миколаївна

Визначення зацікавленості темою цифрових трансформацій у економіці Індустрії 4.0. 22

Гетьман Анатолій Павлович, Суєтнов Євгеній Павлович

Щодо правового регулювання господарської діяльності на засадах впровадження екосистемного підходу 27

Гетьман Катерина Олегівна

Загальні підходи до перевірки дотримання принципу «витягнутої руки» 36

Бринцев Олексій Васильович

Актуальні проблеми захисту персональних даних в Україні. 43

Головащенко Ольга Сергіївна

До питання правового забезпечення дослідницької інфраструктури : досвід Чеської республіки 49

Гречко Ольга Олександрівна

Деякі пропозиції щодо уніфікації інноваційного законодавства України. 54

Дмитрик Ольга Олександрівна

Деякі проблеми впровадження цифрових новацій при адмініструванні податків та зборів в Україні 60

Єфремова Катерина Вікторівна

Новітні тенденції щодо захисту прав інтелектуальної власності в умовах цифрової трансформації економіки України 67

Жорнокуй Юрій Михайлович

Об'єкт правовідносин у сфері інвестування інноваційної діяльності . . . 73

Завадська Ангеліна Тимурівна

До питання деяких правових аспектів тенденцій підтримки стартапів у ЄС 78

ЛІТЕРАТУРА

1. Концепція розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки: схвал. розпорядж. Каб. Міністрів України від 17.01.2018 р. № 67-р. *Офіційний вісник України*. 2018. № 16. Ст. 560.
2. Іщенко А. Ю. Національна платформа цифрової освіти як пріоритетний інструмент оновлення вітчизняної освітньої системи. URL: <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2020-05/cyfrova-osvita.pdf>.

REFERENCES

1. Kontseptsiia rozvytku tsyfrovoi ekonomiky ta suspilstva Ukrainy na 2018-2020 roky: skhval. rozporiadzh. Kab. Ministriv Ukrainy vid 17.01.2018 r. № 67-r. (2018). *Ofitsiyniy visnyk Ukrainy – Official Gazette of Ukraine*, 16, art. 560 [in Ukrainian].
2. Ishchenko, A.Yu. Natsionalna platforma tsyfrovoi osvity yak priorytetnyi instrument onovlennia vitchyznianoї osvitnoi systemy. URL: <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2020-05/cyfrova-osvita.pdf> [in Ukrainian].

Внукова Наталія Миколаївна

*доктор економічних наук, провідний науковий співробітник
НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку
НАПрН України, професор кафедри банківської справи
і фінансових послуг Харківського національного економічного
університету імені Семена Кузнеця
ORCID: 0000-0002-1354-4838*

ВИЗНАЧЕННЯ ЗАЦІКАВЛЕНОСТІ ТЕМОЮ ЦИФРОВИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ У ЕКОНОМІЦІ ІНДУСТРІЇ 4.0

Наукова робота присвячена дослідженню рівня зацікавленості напрямами змін щодо цифрової трансформації та Індустрії 4.0. Виявлення ступеня інтересу до тем у світі і їх співвідношення. Встановлення рівня попиту на правове та економічне регулювання технологічних процесів Індустрії 4.0 через оцінку рівня зацікавленості у пошуковій системі Google Trends.

Ключові слова: цифрова економіка, Індустрія 4.0, технології змін.

Vnukova Nataliya

*Doctor of Economics (2nd PhD), Leading researcher of Scientific and Research Institute of Providing Legal Framework for the Innovative Development of NALS of Ukraine, Professor of the Department banking and financial services
Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics
ORCID: 0000-0002-1354-4838*

DETERMINATION OF INTEREST IN THE TOPIC OF DIGITAL TRANSFORMATIONS IN THE ECONOMY OF INDUSTRY 4.0

The research is devoted to the study of the level of interest in the areas of change in relation to digital transformation and Industry 4.0. Identifying the degree of interest in topics in the world and their relationship. Establishing the level of demand for legal and economic regulation of technological processes in Industry 4.0 by assessing the level of interest in the Google Trends search engine.

Key words: digital economy, Industry 4.0, technologies of changes.

Актуальність. Застосування технологій Індустрії 4.0 невід’ємне від розвитку цифрової економіки. Досвід європейських країн, зокрема, Польщі [1] передбачає всебічний аналіз регулювання господарської діяльності в умовах цифрової трансформації. Введення інноваційних змін у економіку з урахуванням цифровізації у світі, і зокрема, в ЄС відбивається на правовому регулюванні господарської діяльності в Україні, що вимагає додаткового дослідження і аналізу зацікавленості темою цифрових трансформацій.

Мета дослідження – це визначення рівня зацікавленості темою цифрових трансформацій і Індустрії 4.0, їх спорідненості для встановлення напрямів змін у економіко-правовому регулюванні дій господарюючих суб’єктів при розбудові технологій Індустрії 4.0 і забезпечення безпеки цифрової економіки.

Науково-практична новизна полягає у подальшому розвитку підходів до оцінки результативності впливу на розвиток господарської діяльності у цифровій економіці Індустрії 4.0 економіко-право-

вих і інформаційних чинників через вимірювання рівня зацікавленості темою цифрової економіки у світі.

Виклад результатів. На попередньому етапі дослідження Індустрія 4.0 певним чином може ототожнюватися з цифровою економікою, яка має більш поширене трактування і рівень зацікавленості. Автором використано пошуковий інструмент Google Trends [2] – сервіс, що дозволяє визначити інтереси цільових груп в різних країнах світу, що дуже важливо саме в умовах цифрової трансформації технологічних процесів, що характерно для Індустрії 4.0.

Пошук відбувався у часових періодах – поточного дня та останнього року щодо порівняльного аналізу пошукових запитів в Google Trends за ознакою «весь світ» терміну цифрова економіка двома мовами (українською та англійською) [3]. Автором встановлено, що зацікавленість цифровою економікою у світі є відмінною щодо мови пошуку.

Запити українською мовою виключно значимі тільки в Україні у всі розглянуті періоди і при зміні дати пошуку. Визначення принципів поведінки зацікавлених сторін у світі показав, що переважно інтерес цифрової економіки в країнах Африки і Азії з певною зміною лідера пошуку, наприклад, Китаю у певні проміжки часу. Зацікавленість цифровою економікою англійською мовою у світі в різні періоди потребує додаткового часового і територіального дослідження для управління міжнародною взаємодією суб'єктів господарювання різних країн з максимальним попитом на цю сферу господарського розвитку. Тому надалі проведене дослідження рівня зацікавленості термінами «цифрова трансформація» і Індустрія 4.0 англійською та їх порівняння.

Рівень зацікавленості терміном цифрової трансформації набагато вищий, ніж Індустрії 4.0. По Україні всі 100% зацікавленості за методикою Google Trends у регіональному розрізі цифровою трансформацією випадає на Київ, інші регіони не представлені. Щодо терміну Індустрії 4.0 зацікавленість значно нижча, і не виділена за регіонами.

Щодо світу найбільша популярність оцінюється в 100%, отже за останні 12 місяців найбільш зацікавлені терміном цифрової транс-

формації були Сінгапур (100%) , далі ОАЕ (65%) Оман (64%), Китай (51%), Україна має 4% на цьому розподілі. При вимірюванні 18 вересня 2021 року стейкхолдери трохи змінились, вперед вийшов Тайланд і Ефіопія, але Сінгапур і Китай залишились в лідерах. Україна трохи зменшила інтерес до 2%.

При порівнянні зацікавленості термінами цифрової трансформації та Індустрії 4.0, що дозволяє зробити методика Google Trends, одержані наступні результати. У середньому зацікавленість цифровою трансформацією значно вища, ніж Індустрією 4.0. Перша оцінюється в середньому в 80 %, а друга в 27% за останній рік у світі.

Розподіл є рівномірним, тренди співпадають. Результат порівняння є наочним щодо Словаччини, де відзначено 100 % зацікавленість Індустрією 4.0 при нульовому рівні до цифрової трансформації, що може стати предметом окремого дослідження.

Надалі по рейтингу країн щодо зниження інтересу до Індустрії 4.0 і підвищення зацікавленості цифровою трансформацією розподіл наступний: Фінляндія (63% на 37%), Польща (50%на 50%), Малайзія (47% на 53%), Румунія (44% на 56%), Україна (24% на 76%). Отже, в Україні загальний тренд щодо підвищення інтересу до цифрової трансформації.

Щодо схожих запитів відзначається, наприклад, в конкретний період часу запуск багатофункціональної смарт-карти, над популярний запит, зокрема, в Індії, також відбувається попит на пошук «стратегії впровадження Індустрії 4.0», промислові рішення 4.0, індустрія доповненої реальності та ін.

Щодо цифрової трансформації надпопулярним є пошук дорожньої карти цифрової трансформації, кваліфікаційні вимоги, суттєве зростання запитів щодо цифрової трансформації енергетичної промисловості та ін.

Висновки. Розвиток цифровізації економіки свідчить про те, що суб'єкти господарювання все більше віддаляються від місцезнаходження продавця, нові бізнес моделі зменшують транзакції та витрати (зокрема, витрати на пошук) за рахунок збільшення доступу споживачів до інформації, відбувається розвиток мережевих платформ та ін. Все це свідчить про швидкий рух трансформацій. Між тим для

національної системи потрібні зміни не тільки у системі сервісів, але й у домінуванні перетворень у базових галузях промисловості та ІКТ Індустрії 4.0, інтерес до чого необхідно посилювати в системі економіко-правового регулювання та зміні рівня зацікавленості до інвестування в технології Індустрії 4.0.

ЛІТЕРАТУРА

1. Pukala R. Start-ups as one of the elements triggering the development of Industry 4.0. *MATEC Web of Conferences*. 2019. Vol. 297. P. 08002. Wyd. EDP Sciences. ISPCIME-2019. URL: https://www.researchgate.net/publication/337212396_Start-Ups_as_One_of_the_Elements_Triggering_the_Development_of_Industry_40.
2. Google Trends – руководство как пользоваться. URL: <https://livepage.pro/knowledge-base/google-trends.html>.
3. Внукова Н. М. Управління взаємодією суб'єктів господарювання у цифровій економіці. *Управління соціально-економічними трансформаціями господарських процесів: реалії і виклики: збірник тез доповідей III Міжнародної науково-практичної конференції* (м. Мукачєво, 6–7 квіт. 2021 р.). Мукачєво: МДУ. 2021. С. 157–159.

REFERENCES

1. Pukala, R. (2019). Start-ups as one of the elements triggering the development of Industry 4.0. *MATEC Web of Conferences, vol. 297, 08002*. Wyd. EDP Sciences. ISPCIME-2019. URL: https://www.researchgate.net/publication/337212396_Start-Ups_as_One_of_the_Elements_Triggering_the_Development_of_Industry_40 [in English].
2. Google Trends – rukovodstvo kak pol'zovat'sja. URL: <https://livepage.pro/knowledge-base/google-trends.html> [in Russian].
3. Vnukova, N.M. (2021). Upravlinnja vzaemodieju sub'ektiv gospodarjuvannja u cifrovij ekonomici. *Upravlinnja social'no-ekonomichnimi transformacijami gospodars'kih procesiv: realii i vikliki: zbirnik tez dopovidej III Mizhnarodnoj nauково-praktichnoj konferencii (m. Mukachevo, 6–7 kvit. 2021 r.) – Management of socio-economic transformations of economic processes: realities and challenges: a collection of abstracts of the III International scientific-practical conference*. Mukachevo: MDU, 157–159 [in Ukrainian].

Формат 60×84 ¹/₁₆. Гарнітура Times.
Обл.-вид. арк. 10,5.

Адреса редакційної колегії:
НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку НАПрН України
61002, Харків, вул. Чернишевська, 80
Тел.: (057) 700-06-64
E-mail: ndipzir@gmail.com
Сайт: ndipzir.org.ua

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції – серія ДК № 4814 від 17.12.2014 р.